

Airprolle lainvastaisesta menettelystä jo toinen tuomio reilun viikon sisällä

Irtisanominen Roosa nauhan käytön vuoksi oli laitonta

AIRPRO

Käräjäoikeus tuomitsi Airpron maksamaan korvauksia jo toistamiseen lyhyen ajan sisällä. Viime perjantaina annetussa käräjäoikeuden tuomiossa Airpron todettiin menetelleen lainvastaisesti irtisanoessaan turvatarkastajana toimineen työntekijänsä, joka kieltäytyi ottamasta pois työasustaan siihen kiinnittämänsä Roosa nauhaa. Viime viikolla yhtiö tuomittiin korvauksiin laittomasta työsuhteen ehtojen muuttamisesta ja purkamisesta.

Tapahtumien kulku ja todistelu

Irtisanomiseen johtaneet tapahtumat

Vuonna 2016 Airpro kielsi ammattiliittojen pinssien käytön työasuissa, mistä seurasi spontaani ulosmarssi. Todistajana kuullun Airpron henkilöstöpäällikön mukaan kaikkien pinssien ja merkkien käyttö kiellettiin tämän jälkeen kategorisesti.

Lokakuussa 2018 Roosa nauhaa käyttänyttä turvatarkastajaa huomautettiin siitä, ettei nauha kuulu työasuun. Tämä ilmoitti käyttävänsä nauhaa joka tapauksessa. Seuraavana päivänä vuoro esimies huomautti nauhan käytöstä ja toinen pyysi poistamaan sen tuloksetta.

Asiasta järjestettiin kuulemistilaisuus. Siinä turvatarkastaja kertoi, ettei hän voi ymmärtää kieltoa, koska Airpro muutoinkin tuki Roosa nauha -keräystä. Turvatarkastajalle annettiin kirjallinen varoitus nauhan käytöstä. Hän saapui kuitenkin työvuoroonsa nauha rinnassaan, mistä syystä työntekijä irtisanoi turvatarkastajan vielä samana päivänä.

Työasuohjeiden valvonta

Todistelussa kävi ilmi, että vuoro esimiehet valvoivat työasuohjetta vaihtelevalla menestyksellä.

Todistajana kuullun vuoro esimiehen mukaan hän oli huomauttanut erästä työntekijää puuttuvasta kravatista kolmesti ja erästä toista työntekijää neljästi puuttuvasta huivista.

Lisäksi samainen esimies oli huomauttanut erästä työntekijää kahden kuukauden sisällä kuudesti omien vaatteiden käytöstä.

Toisen todistajana kuullun vuoro esimiehen mukaan hän oli huomauttanut työntekijää, jota myös kuultiin todistajana, ylös kääryistä hihoista. Työntekijän mukaan hän otti mieluummin huomautuksen vastaan kuin olisi laskenut kääryity hihat alas.

Vuoro esimiehen mukaan työntekijä kuitenkin laski hihansa alas. Työntekijän kertoman mukaan hän oli tästä huolimatta säännönmukaisesti kieltäytynyt noudattamasta esimiehen käskyä, mutta kieltäytymisestä ei seurannut kuin suullisia huomautuksia.

Toisena todistajana kuullun työntekijän mukaan hän oli jatkanut kielloista huolimatta omien vaatteiden käyttämistä työvuorossa jopa puolen vuoden ajan.

Käräjäoikeuden tuomiossa katsotaan olevan ymmärrettävää, että osa työasuohjetta koskevista rikkeistä on voinut jäädä huomaamatta ja kirjaamatta.

Tämä käy ilmi todistajan lausunnosta, jonka mukaan työvuorossa saattoi olla kerrallaan 20 vuoroesi miestä ja 20-60 turvatarkastajaa neljässä eri henkilöturvapisteessä, joissa kussakin oli useita linjoja.

Irtisanomisperusteen arviointi

Työsopimuslain mukaan työnantaja saa irtisanoa toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen vain asiallisesta ja painavasta syystä. Arvioinnissa on otettava huomioon työnantaja ja työntekijän olosuhteet kokonaisuudessaan.

Työnantajan soveltaman varoituskäytännön on oltava johdonmukaista. Jos esimerkiksi ensimmäisestä rikkomuksesta seuraa huomautus, toisesta kirjallinen varoitus ja sen jälkeen ryhdytään työsopimuksen päättämiseen, käytäntöä olisi sovellettava kaikkiin työntekijöihin samoilla edellytyksillä.

Käräjäoikeus katsoo todisteissa käyneen ilmi, että Airprossa työasuohjeen valvontaja huomautuskäytäntö on vaihdellut. Tämä on koettu epäoikeuden mukaisena, mikä on

pitänyt olla työnantajan tiedossa.

Kokonaisarviointi

Tuomion perustelujen kokonaisarvioinnissa todetaan, että työnantajalla on hyväksyttävä syy edellyttää työntekijöiltä yhtenäistä pukeutumista turvatarkastuksen asiakaspalvelutehtävässä lentokentällä.

Työasuohjeen ja esimiehen käskyn noudattamatta jättäminen ja lopulta työstä kieltäytyminen - ilman Roosa nauhaa - ovat työsuhteen kannalta olennaisia.

Toisaalta ylimääräisen - melko neutraalin - elementin kiinnittämistä tilapäisesti muutoin moitteettomaan työasuun ei voida objektiivisesti arvioiden pitää kovin moitittavana. Turvatarkastajan niskoittelun välittömien seurausten ei ole edes väitetty olleen kovin vakavia.

Työnantajan on kohdeltava työntekijöitä tasapuolisesti, ellei siitä poikkeaminen ole työntekijöiden tehtävät ja asema huomioon ottaen perusteltua. Vaikka yksikään toinen työntekijä ei ole kieltäytynyt poistamasta työasuun kuulumatonta merkkiä rinnastaan,

he ovat kuitenkin toistuvasti kieltäytyneet noudattamasta työasuohjetta, mikä rinnastuu kieltäytymiseen poistaa Roosa nauha.

Yhtiön huomautus- ja varoituskäytännön on näytetty olleen tältä osin epäyhtenäistä. Silloin kun yksittäisen työntekijän menettely ei mainittavasti poikkea yhtiön muiden työntekijöiden vastaavasta menettelystä, irtisanomisperusteen täyttymiskynnys vastaavasti nousee.

On perusteltua päätyä irtisanomisperusteen kokonaisarvioinnissa siihen, että työnantajalla on ollut asiallinen, mutta ei riittävän painavaa syytä irtisanoa kantajan työsuhdetta.

Tuomiolauselma

Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden 8.11.2019 antamalla tuomiolauselmalla Airpro Oy veloitettiin suorittamaan työsopimuksen perusteettomasta irtisanomisesta 5 315,43 euroa ja oikeudenkäyntikulujen korvauksena 5 450,00 euroa.

Ratkaisuun voi hakea muutosta valittamalla.

Viime viikolla (30.10.) Airpron saamassa tuomiolla, jossa vuoroesi miehen työsuhteen ehtojen muuttaminen ja purkaminen todettiin laittomaksi, ja perjantaina (8.11.) annetulla tuomiolla Roosa nauhan käytöstä on yhtymäkohta yhtiön lähistoriassa.

Airprossa ei ennen syksyä 2016 oltu puututtu pinssien tai muiden merkkien käyttöön työasussa. IAU:n luottamusmiehenä tuolloin toiminut vuoroesi mies oli ryhtynyt jakamaan liittonsa pinssejä, koska oli havainnut työasuissa käytettävän myös muihin ammattiliittoiin liittyviä tunnuksia.

Muut järjestäytyneet vuoroesi miehet olivat jäsenenä Pardiassa, jonka käsialaa Airprossa noudatettava yrityskohtainen työehtosopimus lähinnä on. Pinssien jaon ja muun aktiivisen toiminnan myötä IAU:n jäsenmäärä Airprossa kasvoi kuitenkin nopeasti ja jäseniä kertyi lyhyessä ajassa arviolta kymmenkertainen määrä Pardiassa jäsenmäärään nähden.

Roosa nauha -jutun tuomiosta käy ilmi, että Airpro kielsi tässä tilanteessa ammattiliittojen pinssien käytön. Kieltoa seurasi 15 minuutin spontaani ulosmarssi, jonka jälkeen työnantaja ei halunnut arvottaa enää lainkaan, mitä pinssejä tai merkkejä työasussa sai käyttää, vaan kielsi ne kaikki kategorisesti. Näistä tapahtumista kirjoitti mm. Ilta-Sanomien 24.11.2016.

Nyt Airprossa on voimassa työasuohjeistus, jota on oikeudessa perusteltu yhtiön tarjoamalla turvallisuusalan palveluilla lentokenttäympäristössä. Ohjeistus ei kuitenkaan ole johtanut yhtenäiseen huomautus- ja varoituskäytäntöön, kuten Roosa nauha -jutun tuomio osoittaa. Yhtenäisen käytännön puuttuminen ei toisaalta ole yllätys, jos sitä arvioi ohjeistuksen syntyvaiheisiin liittyneiden tapahtumien ja tarkoituserien valossa.